

QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
SILVIO CAMILLERI**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tat-3 ta' Frar, 2012

Appell Civili Numru. 1359/2003/1

**Patrick Pillon ghan-nom u in rapprezentanza tal-bank
BNP Paribas (Suisse) S.A. u b'nota tal-15 ta' Marzu
2004, Dr. Carmel Chircop assumma l-atti bhala
mandatarju specjali ta' BNP Paribas (Suisse) S.A.
minflok Patrick Pillon.**

v.

Smarta Navigation Ltd (C 29236).

**Il-Qorti:
Preliminari**

1. Dan huwa appell tas-socjeta` konvenuta Smarta Navigation Ltd. minn sentenza moghtija mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fit-30 ta' Marzu 2011 li biha laqghet it-talbiet attrici bl-ispejjez kontra s-socjeta` konvenuta.

2. Ghall-ahjar intendiment ta' dan l-Appell, is-sentenza appellata qed tigi hawn annessa bhala Appendici A, imnejn jirrizultaw il-premessi u t-talbiet tac-citazzjoni attrici, l-eccezzjonijiet tas-socjeta` konvenuta u l-konsiderazzjonijiet tal-ewwel Qorti li wassluha ghall-konkluzzjonijiet taghha.

L-appell tas-socjeta` konvenuta

3. Is-socjeta` konvenuta hassitha aggravata bis-sentenza surriferita tal-Qorti tal-ewwel grad u interponiet appell minnha b'rikors ipprezentat fit-18 ta' April 2011.

4. L-aggravju ewlieni tal-appellanta huwa li l-ewwel Qorti ma messhiex laqghet it-talbiet attrici, imma kien imissha minflok laqghet is-sitt eccezzjoni taghha. Dan l-aggravju, l-appellanta tfittex li ssostnieh b'diversi konsiderazzjonijiet li jistghu in succinct jigu sintesizzati hekk:

i. Illi l-poloż tal-kariku, li a bazi taghhom il-bank attur isostni li ghandu relazzjoni kontrattwali mas-socjeta` konvenuta, jinkorporaw *charterparty* bejn is-socjeta` konvenuta bhala sid il-bastiment u s-socjeta` Mark Man Chartering Ltd. bhala *charterers*. Illi a bazi tal-Klawsola 40 tac-*charterparty*, is-socjeta` konvenuta kellha d-dover li tikkonsenja l-merkanzija minghajr ma tircievi l-poloż ta' karigu originali u dan a bazi ta' Letter of Indemnity moghtija mic-*charterers*. Ghalhekk meta s-socjeta` konvenuta kkonsenjat il-merkanzija lir-ricevitur hija mxiet skont l-obbligi taghha fic-*charterparty* u mxiet bil-bona fidi.

ii. Illi kien il-bank attur li ma mexiex bil-bona fidi u fittex biss l-interessi tieghu. Hu setgha facilment jevita d-danni billi ma jhallix lis-socjeta` konvenuta tikkonsenja l-merkanzija lir-ricevitur. Ghall-kuntrarju hu halla lis-socjeta` konvenuta fil-ghama meta kien jaf kollox u ma ghamel

xejn biex ma jhallix li jsehhu d-danni jew almenu biex daww id-danni jimmoderatom.

5. Ghaldaqstant is-socjeta` konvenuta appellanti talbet li dina l-Qorti joghgobha tirrevoka u thassar s-sentenza appellata billi tilqa's-sitt eccezzjoni sollevata minnha bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-attur nomine appellat.

Risposta tal-attur nomine

6. L-attur appellat ipprezenta r-risposta tieghu fejn l-aggravju relativ tal-appellanta gie kkontestat u ghar-ragunijiet minnu premessi, talab li din il-Qorti joghgobha tikkonferma s-sentenza tal-ewwel Qorti, bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-appellanta.

Fatti mertu tal-kawza

7. Il-partijiet jaqblu dwar is-sekwenza tal-fatti kif graw izda mhux dwar ir-responsabilita`. Il-fatti li taw lok ghal dawn il-proceduri, li issa jinsabu quddiem din il-Qorti, huma korrettement u dettaljatament riportati fis-sentenza appellata li tinsab annessa ma' din is-sentenza.

8. Il-kawza hija dwar talba ghal danni sofferti mill-bank attur meta s-socjeta` konvenuta rilaxxjat merkanzija lil terzi u mhux lil pussessur tal-poloż ta' karigu.

9. Fil-qosor, u biex wiehed ikun jista' jsegwi dan l-appell, li gara kien li Mark Man (UK) Ltd xtrat u ghabbiet merkanzija abbord il-bastiment Smarta fil-port ta' Odessa u tat lil BNP Paribas (BNPP) li kien qed jiffinanzja l-merkanzija tlett settijiet ta' poloż ta' karigu *'to order'*. Ir-ricevitur tal-merkanzija kienet kumpanija sussidjarja ta' Nidera Handelscompagnie BV, li kellha tircievi l-merkanzija u thallas lill-Mark Man billi titrasferixxi l-flus fil-kont li Mark Man kellhom mal-bank BNPP wara li l-bank jikkonsenja l-poloż ta' karigu lil ABN AMRO Bank li lillu Nidera kellha tghaddi l-flus. Gara pero` li meta BNPP ikkonsenja l-poloż lil ABN AMRO dan irritorna d-

dokumenti lura billi sostna li l-*invoices* ma kienux '*contractual*'. Sadanittant il-Kaptan ikkonsenja l-merkanzija lil Nidera fuq struzzjonijiet ta-*charterer* li kien hareg Letter of Indemnity lil Smarta minflok il-poloż tal-karigu. B'hekk BNPP spicca ma thallasx il-prezz tal-merkanzija li hu kien iffinanzja u Mark Man ma ghamilx tajjeb lil Smarta fuq il-Letter of Indemnity. BNPP isostni li l-merkanzija ma setghetx tigi rilaxxjata minn Smarta minghajr il-poloż ta' karigu. Ghalhekk qed tfittex lis-socjeta` konvenuta ghad-danni.

Sentenzi Preliminari

10. Permezz ta' sentenza preliminari tas-7 ta' Ottubru 2004¹ l-ewwel Qorti cahdet l-ewwel eccezzjoni tas-socjeta` konvenuta u b'sentenza ohra tat-28 ta' Ottubru 2005² cahdet it-tieni eccezzjoni.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

11. Fis-sentenza appellata l-ewwel Qorti cahdet is-sitt eccezzjoni (dik fil-mertu) billi ddecidiet li s-socjeta` konvenuta "naqset meta kkonsenjat il-merkanzija *de quo* minghajr ma hadet pussess tal-poloż ta' karigu u dan huwa fatali ghas-socjeta` konvenuta".

12. Illi s-sitt eccezzjoni sollevata mis-socjeta` konvenuta kienet tghid illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt, u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess socjeta` attrici *stante* illi l-eccipjenti m'hijiex responsabbli ghall-ebda danni allegati mis-socjeta` attrici billi hija mxiet skont ic-*charterparty agreement* bejnha u bejn is-socjeta` Mark Man Chartering Ltd (Dok "TG 1")³.

13. Din il-Qorti tibda billi tirrileva illi l-argumenti mressqa mis-socjeta` appellanti fir-rikors tal-appell taghha biex terga' ssostni din l-eccezzjoni huma sostanzjalment simili, jekk mhux identici, ghal dawk li hija ressqet ghal konsiderazzjoni tal-ewwel Qorti u li gew michuda.

¹ Fol. 140 et

² Fol. 191 et

³ Fol. 308.

BNPP mhux parti fic-Charterparty

14. Is-socjeta` appellanti tissottometti li bejnha u l-bank appellat kien hemm relazzjoni kontrattwali bazata fuq il-poloż ta' karigu li kienu jinkorporaw ic-*charterparty* li kien hemm bejn is-socjeta` appellanti u s-socjeta` Mark Man Chartering Ltd. bhala *charterers*, u dan irrispettivament mill-fatt illi l-bank ma kienx parti fic-*charterparty* innifsu. Abbazi tal-Klawsola 40 tac-*charterparty*, hija kellha d-dover li tikkonsenja l-merkanzija minghajr ma tircievi l-poloż tal-karigu originali u dan wara li c-*charterers* kienu hargulha Letter of Indemnity. Ghalhekk is-socjeta` appellanti ssostni li meta kkonsenjat il-merkanzija lir-ricevitur hija mxiet skont l-obbligi taghha fic-*charterparty* u kienet in buona fede. Is-socjeta` appellanti tikkontendi wkoll li f'dan il-kaz ma kienx hemm '*misdelivery*' kif iddecidiet l-ewwel Qorti billi hija mxiet skont ic-*charterparty* li kien jiffirma parti mill-poloż ta' karigu li kienu fil-pussess tal-bank appellat.

15. Il-bank appellat min-naha l-ohra jghid li r-relazzjoni kontrattwali li kienet tezisti bejnu u l-appellanti ma kienitx a bazi tac-*charterparty agreement* izda a bazi tal-poloż tal-karigu li gew "*endorsed in blank to order*". Jghid li hu ma kienx parti fic-*charterparty agreement* bejn Mark Man Chartering Limited u s-sidien ta' Smarta u huwa ma awtorizza ebda rilaxx ta' merkanzija lil terzi. Skont l-appellat ic-*charterparty agreement* kien ftehim li sar bejn terzi li ma kienx jorbot lilu. Jghid li l-poloż ta' karigu nhargu '*to order*' bil-ghan li dawn ikunu jistghu jigu girati favur terzi u ghalhekk is-socjeta` appellanti ma tistax tghid li ma kienitx taf b'dan il-fatt, la darba kienu '*to order*'.

16. Illi skont l-awtur Christopher Hill⁴ *a bill of lading has a three-fold purpose:*

(i) *it is a document of title with negotiable characteristics*⁵;

⁴ Maritime Law . Fifth Edition.

- (ii) *it is a receipt of goods shipped on board a named carrying vessel;*
- (iii) *it is the best available evidence of the terms and conditions of the contract of carriage of goods as between shipper and carrier*⁶.

17. L-istess awtur jghid li *“A negotiable bill of lading is used rather in the same manner as a cloakroom ticket when an overcoat is left in the care of an attendant at the theatre. The owner of the coat is given a ticket, sees the show, returns to the cloakroom, offers his ticket without necessarily saying anything nor needing to identify himself and is handed back his coat. In the same manner, presentation of the bill, not identification of the consignee by other means, is what is required to obtain the delivery. P & I Clubs expressly excluded recovery from Club funds for claims resulting from the adverse consequences of delivering cargo without the production of an original bill of lading. All Club managers were prepared to do to assist their members in what was a commercial predicament was to recommend acceptance of a suitably worded letter of indemnity, endorsed by a first class bank”*.⁷

18. Min-naha l-ohra, *“A Charterparty is the contract, a private contract between two principal parties. It is this one basic fact that distinguishes a voyage charterparty from what is too loosely described as a bill of lading contract. A bill of lading is never the contract. Thus a charterparty is a private agreement between two parties, individual or corporate. Like any other contract only those who entered it can sue or be sued upon it”*⁸.

⁵ Il-ligi Maltija fl-Art. 325 tal-Kap. 13 tghid biss li: *“Il-polza ta’ kargu taghmel prova bejn il-partijiet kollha interessati fit-taghbija, kif ukoll bejniethom u l-assiguraturi, bla hsara tal-prova kuntrarja”* u ma ssemmiex li hija dokument ta’ titolu.

⁶ Ara wkoll App Inf. **Focal Maritime Services Company Limited v. Top Hat Company Limited** deciz fid-9 ta’ April 2008.

⁷ Serkey Lokhow xehed a fol. 630 li kien jaf li P & I Club jirrakkomanda li *letter of indemnity* tkun *counter-signed* minn bank.

⁸ Maritime Law - Chrisptoher Hill.

19. Fil-kaz ta' garr ta' merkanzija *c-charterparty agreement* jirregola r-relazzjoni bejn *ic-charterer* u s-sid tal-bastiment. Fil-kaz in ezami BNNP kellu l-poloż ta' karigu li gew *endorsed* lil billi kien iffinanzja l-merkanzija. Fil-poloż tal-karigu li kellu mkien ma gie pattwit li l-bank kien se jidhol responsabbili ghal ksur ta' xi wahda mill-kundizzjonijiet *tac-charterparty*.

20. Il-fatt li l-poloż tal-karigu gew girati favur il-bank u li huwa nghata kopja *tac-charterparty agreement* ma jfissirx li b'daqshekk huwa sar parti *tac-charterparty* jew li l-poloż ta' karigu saru awtomatikament parti fil-ftehim. Lanqas ma jfisser li ghax il-bank semplicement kien jaf bl-ezistenza ta' dak *ic-charterparty* allura huwa accetta l-kontenut *tac-charterparty agreement*.

21. Inoltre huwa ovvju li ma kienx fl-interess tal-bank li jaccetta klawwola bhan-numru 40 billi din kienet ta' riskju ghalih u kienet tippregudikali l-garanzija ghal hlas u l-valur ta' poloż ta' karigu fil-pussess tieghu kien jispicca fix-xejn. L-arrangement bejn *ic-charterer* u sid il-bastiment bil-Klawwola 40 sar sabiex jigi evitat dewmien fil-port fejn kien ser isir l-izbank tal-merkanzija, u dan kien a vantagg taghhom u mhux a beneficcju tal-bank. Dawn il-partijiet kienu jafu li l-poloż ta' karigu kienu f'idejn il-bank bhala garanzija ghal hlas tas-self li kien ghamel lil Mark Man.

22. Kif diga` nghan l-P & I Clubs jinsistu mal-membri taghhom biex ma jaccettawx tali klawwoli hlief b'certa kawtela, bhal per ezempju b'garanzija bankarja minn bank *first class*, liema garanzija pero` f'dan l-kaz ma ngabix.

23. Hija hawnhekk rilevanti wkoll ix-xhieda prodotta mill-istess socjeta` appellanta cioe` dik ta' Sergey Lokhow⁹ li fil-kontro-ezami tieghu tal-21 ta' Mejju 2007 jikkonferma li BNPP ma kienx parti mic-*charterparty agreement*. Anzi tressaq l-argument li f'din il-kawza l-bank ma setax ifittex lis-socjeta` appellanta ghad-danni appuntu ghax ma kienx parti fic-*charterparty agreement*.

⁹ Fol. 629 u xhieda ta' Toskas a fol. 642.

24. Ghalhekk fil-fehma ta' din il-Qorti l-bank appellat ma jistax jitqies bhala parti fic-*charterparty agreement* inkwistjoni billi ma giex ippruvat li huwa accetta jew endorsja c-*charterparty* jew intrabat li jidhol responsabbili jekk il-merkanzija tigi rilaxxjata minghajr il-poloż ta' karigu.

Letter of Indemnity

25. Is-socjeta` appellanti ssostni illi, anke kieku, fil-kaz inezami l-bank appellat kien jaf bil-Klawsola 40 tac-*charterparty agreement*, u li hija, bhala sid il-bastiment, kellha d-dover li tikkonsenja l-merkanzija minghajr ma tircievi l-poloż ta' karigu originali a bazi tal-*letter of indemnity* moghtija mic-*charterers*. Ghalhekk issostni li dak li ghamlet kien in bona fidi.

26. Il-bank appellat min-naha tieghu ma jaqbilx ma' din l-asserzjoni u jghid li l-appellanti ma kienitx obligata li tikkonsenja l-merkanzija kontra l-Letter of Indemnity u dak li ghamlet ghamlitu ghax riedet hi. Hu jghid li c-*charterparty agreement* ma kienx 'jobbliga' lill-appellanta tirrilaxxa l-merkanzija imma biss 'jawtorizzaha' taghmel hekk. Jishaq li l-argumenti mressqa mill-appellanti ma jreggux fil-konfront tieghu imma biss fil-konfront tac-*charterers* li hargu l-Letter of Indemnity lill-appellanti.

27. Illi fic-*charterparty* bejn is-socjeta` appellanti u Mark Man Chartering Limited il-partijiet dahhlu "*rider clauses*" (fol. 315) fejn inkludew ukoll il-Klawsola 40 li tghid hekk (fol. 322):-

"Should no Original bills of Lading be available at discharge port or in Consignees/Receivers hands then if required by Charterers, owners to agree to discharge the cargo against a faxed letter of Indemnity duly issued on Charterers' head paper as per owners usual P & I wording, signed and stamped by the Charterers only, without a bank guarantee being required. This Letter of Indemnity shall automatically become null and void against presentation of one of three Original Bills of Lading duly accomplished. In any case if bills of Lading

not at discharge port Owners NEVER to allow discharge without Charterers clear written instructions. The Original must be received by Owners prior to completion of discharge."

28. Il-Bank appellat isostni li din *ir-rider clause* partikolari m'hijiex *standard clause* imma hija parti minn ftehim specifiku bejn *ic-charterer* u Smarta li mieghu hu ma kellux x'jaqsam.

29. Fil-kaz ta' Letter of Indemnity¹⁰ dan huwa ftehim bejn *ic-charterer* u s-sid tal-bastiment fejn dan tal-ahhar hu awtorizzat f'certi cirkostanzi li jirrilaxxja l-merkanzija lil terzi minghajr prezentazzjoni tal-polza ta' karigu. Jekk pero` insegwitu` jkun hemm xi reklamar ta' danni da parti ta' dawh it-terzi mas-sid tal-bastiment li jkun irrilaxxja l-merkanzija, min ikun hareg il-*letter of indemnity* irid jaghmel tajjeb ghal kullma sid tal-bastiment ikun jista' jinsab responsabbili ghalih.

30. Il-Letter of Indemnity tinhareg fl-interess tas-sid tal-bastiment u *c-charterer* billi jista' jigri li bastiment jasal fil-port u l-polza ta' karigu originali ma tkunx ghadha waslet ghand ir-ricevitur u billi l-bastiment ma jkunx jista' jistenna fil-port (minhabba *demurrage*) il-bastiment jirrilaxxja l-merkanzija kontra Letter of Indemnity li tkun inghatatlu. Izda vettur responsabbili, jekk jaccetta li jirrilaxxja merkanzija fuq hrug ta' Letter of Indemnity, dan jaghmel hekk b'riskju kbir ghalih, billi m'ghandux jaccetta Letter of Indemnity jekk din ma tkunx mahruga jew accettata minn bank rikonoxxut.

31. Fil-kaz in ezami Toskas jammetti li huma ma kienux baghtu lil bank kopja tal-Letter of Indemnity ghalkemm isostni li l-bank kien jaf *bic-charterparty* u bil-klawsola tal-Letter of Indemnity¹¹. Inoltre, dwar ir-rilaxx tal-merkanzija, hu jghid ukoll li "*he never sent any communication to the bank that there was going to be a discharge of cargo against LOI. It never happened*".¹²

¹⁰ Fol. 326 AT 10

¹¹ Fol. 250.

¹² Fol. 637 xhieda ta' A.Toskas.

Jirrizulta inoltre li l-Letter of Indemnity qatt ma giet *countersigned* mill-bank.

32. Irrispettivament minn dan kollu, jibqa' il-fatt pero` li l-Letter of Indemnity ma tissostiwix il-polza ta' karigu u kemm 'il darba sid il-bastiment jirrilaxxa l-merkanzija lill-persuna li m'hijiex fil-pussess ta' poloz ta' karigu, huwa jibqa' responsabbili u r-rimedju tieghu huwa li jfittex lil min hariglu dik il-Letter of Indemnity.¹³

33. Sottomissjoni ohra tas-socjeta` appellanti kienet li l-ewwel Qorti ma dahlitx fil-principji civili tal-kuntratt kif kellha taghmel u li l-ligi applikabbili f'dan il-kaz hija l-ligi Maltija li thaddan principji sodi fil-kamp civili. Tghid li m'hemm ebda dubbju illi bejn il-bank appellat u s-socjeta` appellanti kien hemm relazzjoni kontrattwali u la darba kien hemm din r-relazzjoni z-zewg partijiet kellhom jimxu bil-bona fidi u mhux parti wahda biss.

34. Jigi rilevat li skont il-Kodici ta' Kummerc Malti fl-Artikolu 4 hemm ipprovvdut li:

“F'affarijiet ta' kummerc, tghodd il-ligi tal-kummerc: izda fejn, din il-ligi ma tid disponix, ighodd l-uzu tal-kummerc, u, fin-nuqqas ta' dan l-uzu, tghodd il-ligi civili.”

35. Illi f'dan il-kaz ghalhekk kellha tapplika l-ligi kummercjali u senjatament l-uzu marittimu li hu ta' interpretazzjoni stretta li l-merkanzija ghandha tigi rilaxxjata lil min jipprezenta l-polza ta' karigu. L-obbligu principali fil-kuntratt ta' garr huwa li l-merkanzija trid tigi rilaxxjata lil min ghandu f'idejh il-poloż ta' karigu.

36. Is-socjeta` appellanti tghid ukoll li hija prassi li fic-*charterparties* ikun hemm inkluza klawwola fejn is-sid tal-bastiment ikun jista' jirrilaxxa l-merkanzija wara l-hrug ta' Letter of Indemnity minghand ic-*charterer* anke minghajr il-prezentazzjoni tal-polza tal-karigu.

¹³ Il-Qorti taghmel referenza hawn ghal kazistika li gie kwotata mis-socjeta` appellata u anke mill-ewwel Qorti.

37. Skont l-awturi fil-kamp marittimu prassi hija haga u l-uzu huwa haga ohra. *“Custom is that defendants are in breach of contract if they deliver cargo without the presentation of an original bill of lading”*. Min-naha l-ohra *“All that the practice indicates is that some owners are prepared to take the risk of being held liable for wrongful discharge of cargo should problems arise in relation to payment”* **Sormovskiy 3068**.

38. Ghalhekk f'dan il-kaz il-Klawsola 40 ma tistax tigi interpretata b'mod li ccahhad lil bank milli jaghmel talba ghad-danni kontra Smarta. Il-bank la endorsja l-ftehim milhuq bejn Mark Man u Smarta u lanqas irrinunzja ghad-drittijiet tieghu. La darba Smarta hadet dak ir-riskju, hi kellha ddur kontra c-charterer Mark Man¹⁴.

Is-socjeta` mxiet bil-bona fidi

39. Is-socjeta` appellanti tghid li l-poloż ta' karigu gew girati favur il-bank attur ad insaputa taghha u ma kienet taf b'xejn u ghalhekk kienet *in buona fede*. Tghid li meta hija kkonsenjat il-merkanzija lir-ricevitur Nidera hija ma kienitx taf li l-poloż gew negozjati u min kien il-pussessur tal-istess.

40. Illi dan l-argument tas-socjeta` appellanta legalment ma jregix. Fil-kaz il-poloż ta' karigu li johorgu *'to order'* l-ghan taghhom huwa proprju li jkunu jistghu jigu girati favur terzi ghalhekk is-socjeta` appellanta ma tistax tghid li dan sar ad insaputa taghha meta l-iskop tal-klawzola *'to order'* huwa appuntu biex daww il-poloż jigu hekk uzati u girati. Meta jigri hekk mhux mehtieg li sid tal-bastiment jigi nfurmat li l-poloż gew girati.

41. Huwa ghalhekk importanti li min jikkonsenja l-merkanzija jassigura li min jitlob ir-rilaxx tal-merkanzija jkollu titolu validu billi jipprezenta l-poloż ta' karigu originali stante li l-Kaptan ma jkunx jaf jekk dik il-persuna li qed titolbu l-merkanzija ghandhiex dritt jew le. F'dan il-kaz is-socjeta` appellanti strahet biss fuq il-Letter of Indemnity u

¹⁴ Xhieda ta' Sergey Lokhow a fol. 630.

dan minghajr garanzija ta' xejn. Min-naha tal-bank appellat dan kellu favur tieghu l-poloż ta' karigu u ghalhekk kellu dritt li fuq presentazzjoni ta' daww il-poloż jitlob l-konsenja tal-merkanzija. Huwa f'dak il-kaz li sid il-bastiment kien 'obbligat' li jirrilaxxa l-merkanzija.

42. Is-socjeta` appellanti tissottometti li l-bank appellat kien jaf b'kollox li kien ghaddej. Issostni li l-bank messu jew fittex lil Nidera li rceviet il-merkanzija bla ma hallset, jew lil Mark Man jekk dan ghamel *set-off* ma' Nidera. Da parti taghha hija agixxiet dejjem in bona fidi.

43. Illi kif diga` ntqal il-Bank appellat kien il-pussessur tal-poloż ta' karigu b'titolu validu fuq il-merkanzija u kien hu li kellu dritt jitlob ir-rilaxx tal-merkanzija. Kuntrarjament ghal dak li qed issostni s-socjeta` appellanti, il-bank agixxa kontra taghha mhux ghax kien konvenjenti ghalih billi hija kellha l-vapur imma ghaliex is-socjeta` appellanti kkonsenjat il-merkanzija lil terzi minghjar ma hadet pussess tal-poloż ta' karigu u accettat letter of Indemnity minflok minghajr garanzija adegwata li tithallas.

44. Jirrizulta mill-provi li Mark Man u Nidera rrangaw il-pendenzi ta' bejniethom permezz ta' *set off*¹⁵ wara dahar il-bank appellat meta l-ftehim kien li l-bank izomm il-poloż tal-karigu appuntu biex jithallas tal-merkanzija li kien iffinanzja.

45. Is-socjeta` appellanti tissottometti wkoll li fil-kaz odjern tapplika d-difiza ta' *estoppel by representation* minhabba l-agir tal-bank appellat li kien jaf bit-terms *tac-charterparty* inkluza l-Klawsola 40, u ppermetta li ssir il-konsenja bil-mod li saret. Ghalhekk is-socjeta` appellanti kienet korretta li tassumi li l-bank ma kienx oggezzjona ghar-rilaxx.

46. Hu risaput li din id-difiza ma tezistix fil-ligi Maltija imma anke kieku, f'dan il-kaz ma jirrizultawx ir-rekwiziti biex tali difiza tkun tista' titressaq. Il-bank fl-ebda hin ma rinunzja ghad-drittijiet tieghu taht il-poloż ta' karigu jew

¹⁵ Ara xhieda ta' Toskas a fol. 641 u Pilugin a fol. 648.

irrilaxxja lill-appellanti mill-obbligu taghha li tikkunsenja l-merkanzija lil min kellu l-poloż ta' karigu fil-pussess tieghu.

Li l-bank appellat ma mexiex in bona fidi

47. Is-socjeta` appellanti tghid li l-bank kien jaf b'din il-procedura u pprezentat *charterparty agreements* ohra¹⁶ bejn Mark Man u sidien ta' vapuri ohra li kellhom l-istess klawsola u li l-merkanzija kienet ukoll giet finanzjata minn BNPP. Tkompili li kull ma ghamel il-bank appellat kien li jipprotegi l-interessi tieghu biss u ghalhekk ma kienx in bona fidi. Tghid ukoll li ghal snin twal Mark Man kienu kljenti tal-bank u li f'dan il-kaz il-bank kien jaf li l-merkanzija kienet ser tinhatt mill-bastiment Smarta f'idejn Nidera avolja l-poloż ta' karigu kienu ghadhom f'idejh. Issostni li l-bank ma messux halla lis-socjeta` appellanti tikkunsenja l-merkanzija lil Nidera biex ma jhallix li jsehhu d-danni, jew almenu li jimmodera dawk id-danni.

48. Illi din il-Qorti terga' tirrepeti dak li diga` rrilevat u cioe` li indipendentement mill-Klawsola 40 ta-*charterparty*, kemm 'il darba sid il-bastiment jirrilaxxja l-merkanzija lil persuna li m'hijiex fil-pussess ta' poloż ta' karigu, huwa jibqa' responsabbli billi l-Letter of Indemnity ma tissostwixx il-polza ta' karigu imma biss taghti dritt lil min jircievi l-Letter of Indemnity li jdur fuq min hariglu dik l-ittra.

49. Skont is-socjeta` appellanti il-bank messu waqqafha milli tikkunsenja l-merkanzija la darba kien jaf x'qed jigri. Izda dan l-argument ma jregix billi la darba s-socjeta` appellanti qed tikkontendi li l-bank kien marbut bi-*charterparty agreement* allura l-bank kien obligat ukoll li jirrilaxxja l-merkanzija, u ghalhekk huwa ma setax iwaqqafha. *A contrariu sensu* jekk il-bank setgha jwaqqaf lil Smarta dan ifisser li Smarta setghet ukoll ma tirrilaxxjax

¹⁶ Ara fol. 269 *et seq.*

il-merkanzija, u jekk irrilaxxjat il-merkanzija jfisser li dan ghamlitu ghax riedet hi.

50. Is-socjeta` appellanti lanqas tista' tghid li l-bank agixxa in *mala fede* ghax hares l-interessi tieghu biss. Jirrizulta li l-bank appellat sofra danni minhabba l-agir tal-istess appellanti li rrilaxxjat il-merkanzija lir-ricevitur minghajr ma hadet il-kawteli soliti mitluba f'dan it-tip ta' negozju. Hija kienet taf li l-bank kien qed jippretendi l-hlas billi kien ipprezenta l-poloż tal-karigu li ma gewx accettati u ghalhekk kien konsapevoli li b'dak li kienet qed taghmel il-bank kien ser jigi ppregudikat. Kif xehed Toskas¹⁷ *"Mr. Boiston and Mr. Cullifort from the bank were calling like crazy to check if the cargo had been discharged"*. Ghalhekk wiehed ma jistax illum lil bank appellat li fittex biex jigbor lura flusu.

51. Finalment ghalkemm huwa minnu li Mark Man kienu kljenti tal-bank appellat u li dan ma kienx l-ewwel negozju bejniethom, izda s-socjeta` appellanti ma tistax iggib dan il-fatt bhala argument favur taghha biex tghid li meta hija rrilaxxjat il-merkanzija lil terzi hija kienet in *buona fede* billi f'dak l-istadju hija ma kienitx ghadha taf dwar in-negozju li kien ghaddej bejn BNPP u Mark Man. Fil-fatt skont Feodoridi *"Smarta Navigation is not a regular client. Only one time and one one vessel Smarta"*.¹⁸

52. Ghaldaqstant il-Qorti qeghdha tichad l-aggravji kollha tas-socjeta` appellanti billi hija tal-fehma li dawn huma nfondati fil-fatt u fid-dritt.

Decide

53. Ghal dawn il-motivi tiddeciedi billi tichad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata, l-ispejjeż tal-appell ghas-socjeta` appellanti.

¹⁷ Ara fol. 639.

¹⁸ Ara xhieda ta' G.Feodoridi a fol. 631.

Kopja Informali ta' Sentenza

Silvio Camilleri	Geoffrey Valenzia	Giannino
Caruana Demajo		
Prim Imhallef	Imhallef	Imhallef

Deputat Registratur
Lb

Appendici

Kopja tas-sentenza moghtija mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili, Rikors Numru 1359/03 RCP, fl-ismijiet Patrick Pillon noe v. Smarta Navigation Limited (C 29236), deciza fit-30 ta' Marzu 2011, qeghdha tigi hawn annessa biex tiffirma parti integrali minn din l-odjerna sentenza u qed tigi mmarkata bhala Appendici A.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----